

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे

संस्कृत विशारद (बी.ए.) – नियमित

परीक्षा : डिसेंबर – २०२३

सत्र १ ले

विषय : व्याकरण-I (22R411/19R411)

दिनांक – १४/१२/२०२३

गुण – ६०

वेळ – स. १०.०० ते दु. १२.३०

प्र.१. योग्यरूपस्य चयनं कृत्वा पुनर्लिखत । (०६)

१) मया फलम् - - - - - ।	(खादेत् , खाद्यते , खादामि)
२) नरः - - - - - लोचनाभ्यां पश्यति ।	(द्वयोः , द्वाभिः , द्वाभ्यां)
३) विघ्नहर्तारं - - - - - वन्दामहे ।	(श्रीगणेशं , श्रीगणेशाय , श्रीगणेशः)
४) रामः लक्ष्मणात् - - - - - ।	(ज्यायान् , कनिष्ठः , कनीयान्)
५) - - - - - परितः दुर्गः वर्तते ।	(ग्रामं , ग्रामस्य , ग्रामैः)
६) भवान् अत्र एव - - - - - ।	(तिष्ठन्तु , तिष्ठ , तिष्ठतु)

प्र.२.अ. रूपपरिचयं लिखत । (केवलं दश) (१०)

हस्तिनाम्, अविद्यत, तेषु, लब्ध्वा, मातः, वससि, गृहाण, देयम्, कथयामास, सभायाः, युष्माभिः, प्राप्स्यति ।

प्र.२.आ. रूपाणि लिखत । (प्रतिवर्गं केवलं द्वे) (१०)

१) लटलकारः प्रथमपुरुषः बहुवचनम् - अस् , मन् , पूज्	२) षष्ठी एकवचनम् - सरित् , किम् (स्त्री.) , कवि
३) पूर्वकालवाचकम् अव्ययम् - कृ , आ+ गम्-गच्छ् , दृश्	४) तृतीया बहुवचनम् - मनस् , नामन् , कला
५) लोटलकारः मध्यमपुरुषः एकवचनम् - कुप् , पठ् , परि + ईक्ष्	

प्र.३.अ. सन्धीन् विघटयत । (केवलं पञ्च) (०५)

- १) कोऽपि, २) वचनेष्वत्र, ३) तेनैव, ४) भूपतिश्च, ५) शिशू रमते, ६) तस्मिन्नपि

प्र.३.आ. सन्धीन् घटयत । (केवलं पञ्च) (०५)

१) साधु + उक्तम्	२) उच्चैः + विहस्य	३) शरात् + अपि
४) द्वौ + उभौ	५) ज्ञातुम् + इच्छा	६) तव + इच्छा

प्र.४. अत्र प्रदत्तानां शब्दानाम् अर्थं लिखित्वा वाक्येषूपयोगं कुरुत । (केवलं पञ्च) (१०)

सह , रोच् , अलम् , स्निह , प्र + भू , प्रति

प्र.५.अ. संस्कृतभाषयानुवदत । (केचन पञ्च) (१०)

१) भारत आमचा देश आहे.	२) आम्ही स्वतंत्र भारताचे नागरिक आहोत.
३) भारताचा स्वातंत्र्यदिन १५ ऑगस्ट या दिवशी असतो.	४) भारत देशात निरनिराळी राज्ये आहेत.
५) भारत कृषिप्रधान देश आहे.	६) भारत देशात लोक निरनिराळ्या भाषा बोलतात.

प्र.५.आ. माध्यमभाषयानुवदत । (०४)

- १) येषां न विद्या न तपो न दानं ज्ञानं न शीलं न गुणो न धर्मः ।
ते मर्त्यलोके भुवि भारभूताः मनुष्यरूपेण मृगाश्चरन्ति ॥
- २) संस्कृतं ये प्रशंसन्ति ये प्रशंसन्ति संस्कृतम् ।
स्वदेशं ये च शंसन्ति धन्यं जीवन्ति ते नराः ॥